

Hollolan kunta

Hyvinvoinnin palvelualue toimintakertomus 2022
Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden
toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta 15.3.2023

Sisällysluettelo

Katsaus vuoteen 2022	2
Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	9
Valtuustotason toiminnalliset tavoitteet	11
Vastuualueiden käyttösuunnitelmatason toiminnalliset tavoitteet	13
Riskien hallinta	16
Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	17
Käyttötalouden toteumat	18
Investoinnit	19
Osallistava budjetointi	19
Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet	20

Katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kim Strömmer

Toiminnan kuvaus ja henkilöstö

Hyvinvoinnin palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille sekä vapaa-aikapalveluilla kohdistetaan ja tuetaan kaikkien kuntalaisten edellytyksiä osallistua ja kehittää omaa hyvinvointiaan sekä luoda edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteisölliselle toiminnalle lisäten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Hyvinvoinnin palvelualue huolehtii laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatusta ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä edellytyksien mukaan mahdollistamalla kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia. Hyvinvoinnin toimialan tavoitteet pohjautuvat kuntastrategian mukaisiin tavoitteisiin: tasapainoinen talous, hyvinvoiva kuntalainen ja toimivat peruspalvelut, vetovoimainen ja aktiivinen kunta sekä hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö.

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan katsaus vuoteen 2022

Vuosi 2022 oli siirtymää pandemia ajasta, jossa palvelut palautuivat uuteen normaaliin, mutta palvelualueen kannalta henkilöstön sijaisia tarvittiin ja sijaisten saatavuudessa oli ongelmia. Kokonaisuudessa hyvinvointipalveluiden (TA 48 525 900) budjetti ylittyi vain 131 979 eroa (48 657 879).

Vuoden lopussa myös hyvinvointivaliokunnan nimenmuutos eteni valtuuston kautta ja uudeksi nimeksi tuli sivistyksen- ja hyvinvoinnin valiokunta. Hyvinvointivaliokunta teki päätöksiä vuoden 2022 aikana esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuvapautusten periaatteista sekä toimintasuunnitelmasta. Valtuustoaloitteen perusteella tehtiin päätös Hollolan yläkouluikäisten maksuttomasta uimahallin- ja kuntosalin käytöstä. Valtuustoaloitteen myötä myös päätettiin ottaa määräaikaikaisesti käyttöön etuisuudet Hollolan muuttaville perheille sekä vastasyntyneille lapsien perheille. Hyvinvointipalveluiden

avustustoiminnan kehittämistä jatkettiin ja viimeiset ekoteko-tuet jaettiin valiokunnassa vuoden 2022 lopussa.

Henkilökuljetusten kilpailutuksista päätettiin vuosille 2022 -2023 optioineen. Varhaiskasvatussuunnitelma sekä palvelusetelin sääntökirja päivitettiin. Varhaiskasvatukseen perustettiin myös uusi määräaikainen yksikkö vastaamaan kuntakeskuksen nousevaan varhaiskasvatustarpeeseen. Ikääntyvän väestön toimintakyvyn tukemisen suunnitelma hyväksyttiin sekä annettiin lausunnon uimahalli -rakentamiseen sekä Hälvälän koulun jatkon valtuustoaloitteeseen.

Perusopetuksen osalta toteutamme lukuvuoden 2021-2022 tuntikehystä, jonka vaikutus on elokuuhun asti. Lukuvuoden 2022-2023 tuntikehykseen on korona-ajan jälkeisen tuen takia lisätty laaja-alaisten erityisopettajien sekä tukeen koulunkäynninohjaajien tunteja. Lukuvuoden 2022-2023 opetustunnit on jaettu ja yksiköt ovat tehneet lukujärjestykset 1.5.2022 mennessä. Hankerahaa saimme seuraavalle lukuvuodelle vähemmän, joten esimerkiksi veturi –luokkia jatketaan luokkien hyvien oppilastulosten johdosta. Laaja-alaisten erityisopettajien tunteja on lisätty niin, että jokaisella erityisopettajalla olisi yksi tunti viikossa lisää ja koulunkäynninohjaajien tunteja jäänyt enemmän aamupäiviin. Kyseiset muutokset pystyttäisiin kattamaan palvelun sisältä.

Nuorten työpaja Osuma tekee työtä vapaa-aikapalveluiden asiakaspalvelurajapinnalla ja on merkittävä toimija työllisyyden hoidon saralla kunnassa. Saatujen hankerahojen osalta Osuman toimintaa jouduttaisiin tämän vuoden osalta jo karsimaan. Lähtökohtana kuitenkin olisi, että nykyinen toiminta pystyttäisiin turvaamaan. Osuman työpajaohjaajan palkkausta on jatkettu vuoden 2022 aikana.

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli vuoden aikana nousujohteinen. Syksyllä 1.8.2022 voimaan astuva lakimuutos kolmiportaisesta tuesta aiheutti muutoksia ryhmärakenteisiin. Kolmiportaisen tuen myötä lapsen tuki järjestetään osana varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa. Tuki annetaan ensisijaisesti lapsen omassa päiväkotitai perhepäivähoitoryhmässä. Tuen tarpeidensa mukaisesti lapsella tulee olla oikeus myös saada varhaiskasvatusta ja tukea pienryhmässä tai erityisryhmässä. Varhaiskasvatuksen esimiestyötä ja työparitoimintaa on vahvistettu syksyn aikana ja samoin resurssihenkilöitä on palkattu vastaamaan tuentarpeeseen lakimuutoksen johdosta. Kuntakeskuksen alueelle päätettiin perustaa uusi määräaikainen yksikkö aloittamaan keväällä 2023.

Koulukuljetusohjeistukset uudistettiin valiokunnassa syksyllä ja ne tulivat voimaan 1.8.2022. Valiokunta päätti myös myöntää harrastustoiminnan tukemiseen määräaikaista kuljetusavustusta, joka on voimassa lukuvuoden 2021 -2022. Koulukuljetusten osalta oli joukkoliikenteessä nousua kustannuksen osalta, joka lopulta vaikutti palvelualueen tuloksen ylitykseen.

Kunnan oppilashuollosta kuraattorit ja psykologit siirtyivät hyvinvointialueen palvelukseen vuoden 2022 lopussa eli yhteensä seitsemän henkilöä. Kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa jäi kunnan palvelukseen.

Talouden toteutuma

Talousarviomuutoksia ei tehty vuoden 2022 aikana. Tulojen osalta asiakasmaksut vapaa-aikapalveluiden sekä varhaiskasvatuksen osalta näyttäytyivät elokuussa ennakoitua pienemmiltä. Vapaa-aikapalveluiden osalta ennakoitu vähennys uimahallin osalta oli noin 150 000 euroa ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksut oli laskelman perusteella 150 000 euroa ennakoitua pienemmät. Lisäksi varhaiskasvatuksen palvelusetelin osalta poikkeamaa arvioitiin olevan 100 000 euron verran. Kokonaisuudessa hyvinvointipalveluiden (TA 48 525 900) budjetti ylittyi vain 131 979 eroa (48 657 879). Suurin osa ylityksestä johtui joukkoliikenteen kustannuksien kasvusta.

Hallintopäällikön katsaus vuoteen 2022

Vastuhenkilö: Hallintopäällikkö Minna Säkkinen-Salminen

Hyvinvoinnin palvelualueen hallinnon tehtävänä on toimia palvelualueen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä; Hallinnon tehtävänä, mukaan lukien toimistopalvelut, on luoda palvelualueelle tehokkaat ja taloudelliset toiminnan edellytykset tuottamalla tarpeenmukaiset tukipalvelut.

Hallinto- ja toimistopalveluiden tehtäviin kuuluvat palvelualueen muun muassa johtaminen ja kehittäminen, valiokuntatyöskentely, sidosryhmäyhteistyö, sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, LAPE-toiminta ja perhekeskuskehittäminen sekä erilaiset yleis- ja oppilashallinnon prosessit.

Vuonna 2022 hyvinvoinnin palvelualueella ja hallintopalveluilla on ollut keskeinen rooli hyvinvointialueuudistuksessa. Uudistus toi muutoksia palvelualueen palvelutuotantoon ja siten sillä on vaikutuksia myös henkilöstöön ja sopimuksiin. Hyvinvoinnin palvelualueella valmisteltiin muun muassa oppilashuoltohenkilöstön luovuttamista hyvinvointialueelle 1.1.2023. Lisäksi palvelualueella valmisteltiin toimistopalvelutiimissä toimivan asiantuntijan tehtävän siirtämistä osaksi tietohallintoa 1.1.2023.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus on suuressa muutoksessa hyvinvointialueuudistuksen myötä, jolloin syntyy uusia yhdyspintoja johdettavaksi. Tätä kehittämistyötä on toteutettu muun muassa alueellisen Perhekeskusjohtotiimin, alueellisen LAPE-yhteistyöryhmän, paikallisen LAPE-kehittämisryhmän ja seudullisen sivistystoimen verkoston työskentelyn kautta.

Palvelualue on osallistunut aktiivisesti tiedolla johtamisen välineiden kehittämiseen. Olemme osallistuneet lasten ja perheiden palveluiden vertaiskehittämiseen (LAPE BM), joka tarjoaa välineitä toiminnan suunnitteluun sekä operatiiviseen ja strategiseen ohjaamiseen. Vertaiskehittämisen verkkoraportti tuo yhteen sivistystoimen, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimijat ja siilojen sijaan pystytään tarkastelemaan lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuutta poikkisektorisesti.

Vuoden 2022 aikana on tehty satsauksia arkistoinnin ts. asiakirjojen säilyttämiseen; palvelualueen hankkiman, tuottaman, käyttämän ja säilyttämän tiedon hallintaan. Palvelualueen paperiarkistoja on seulottu ja järjestelty sekä arkistointiohjeita on päivitetty yhdessä konsernipalveluiden kanssa. Lisäksi palvelualueella on varauduttu arkistoinnin sähköistämiseen (digitointi).

Toimintaympäristön muuttuessa palvelualueen tiedonohjaussuunnitelmaa (TOS) on päivitetty vastaamaan lakimuutoksia, joita on ollut erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vastuualueilla. Lisäksi on kehitetty muita operatiivisia järjestelmiä, kuten oppilashallinnon ohjelmat, vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia.

Yleisesti ottaen palvelualueen toiminta elää vahvaa muutoksen aikaa ja muutoksilla on laajakantoiset vaikutukset. Sen vuoksi toimintaa ja järjestelmiä on uudistettu toimijoiden tiiviissä yhteistyössä ja muutoksiin on etsitty ratkaisuja luovin ratkaisuin.

Talouden toteutuma

Talouden toteutuma oli toimintakatteen osalta 99,6%.

Varhaiskasvatuspäällikön katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Sanja Pokki

Hyvinvoinnin palvelualueella varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Lähiesihenkilöt vastaavat kentällä varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköiden sekä perhepäivähoidon toiminnasta. Varhaiskasvatuksen hallinto toimii tukipalveluna kentälle, vastaa sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta, asiakasmaksujen toteutumisesta, palveluseteliprosessista, yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (VARDA).

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja on päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus. Esiopetus toteutetaan alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1-2 vuosiluokkien kanssa. Avointa varhaiskasvatus toimintaa tarjottiin perheille vuonna 2022 arkipäivisin kolmessa eri toimipisteessä kunnan kirjastoissa, mikä on osa lapsi- ja perhepalveluiden kohtaamispaikkatoimintaa. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta on ollut tervetullutta ja saanut hyvää palautetta. Perhepäivähoitajia on eläköitynyt viime vuosina, ja tilalle toivotaan uusia, koska palvelumuoto on ollut toivottu ja haluttu asiakkaiden suunnalta. Luontohankkeen kautta alkanutta luontoryhmän toimintaa Soramäen päiväkodin yhteydessä on kehitetty vuoden 2022 aikana ja mallia kehitetään edelleen. Vuonna 2023 huoltajilla on mahdollisuus hakea lapsensa paikkaa luontoryhmään.

Noin 290 lasta hoidettiin kotona kotihoidon tuella. Varhaiskasvatusikäisistä lapsista yli 80% on varhaiskasvatuksen piirissä. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut nousujohteinen. Keskimäärin 70 lasta hoidettiin yksityishoidon tuella, noin 100 lasta palvelusetelillä hyväksytyissä yksityisissä päiväkodeissa ja loput kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Palvelusetelin osuus on kasvanut maltillisesti ja ollut tarvittava varaventiili tuoden lisäpaikkoja osallistumisasteen noustessa. Palvelusetelipäiväkodit lähikunnissa palvelevat mm. muissa kunnissa työskenteleviä perheitä, jolloin hoitopaikka voidaan tarjota työmatkan varrelta.

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (1183/2021) tuli voimaan 1.8.2022. Muutokset liittyivät lapsen oikeuteen saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Muutos kolmitasoisesta tuesta on tuonut päätösvalmistelun vaateita varhaiskasvatuksen hallintoon. Prosessien jalostaminen ja tietoisuuden lisääminen on vaatinut varhaiskasvatuspalveluilta riittävää tiedon tuottamista ja lisännyt niin kunnallisella kuin yksityisellä puolella konsultointipyyntöjä. Tuen lakimuutokseen vastaaminen on tullut myös osaksi yksityisen valvontaa. Tuen lakisäätöisen toteutumisen seurauksena ryhmärakenteita on tarkasteltu joustavammin ja resurssilastenhoitajien määrää on lisätty vastaamaan tuen tarvetta.

Hollolan varhaiskasvatuksessa on ollut tarve perustaa uusi varhaiskasvatusyksikkö vuoden 2023 alussa. Yksikkö tuottaa lisää varhaiskasvatuspaikkoja kuntakeskuksen alueelle. Käyttöön otettavan tilan suunnittelu alkoi loppuvuodesta 2022 ja tilaan on suunniteltu n. 27 paikkaa lisää. Muutokseen johtavia tekijöitä on mm. osallistumisasteen kasvu ja varhaiskasvatuksen tukeen liittyvä lainmuutos. Syntyneiden lasten määrä on yleisesti ollut valtakunnallisesti laskeva, mutta varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Osallistumisasteen nousuun on mahdollisesti vaikuttanut myös varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. Lisäksi elokuussa 2022 voimaan tullut tuen lakimuutos edellyttää varautumaan erilaisilla rakenteellisilla ratkaisuilla lasten tuen tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksen esimiestyötä ja työparitoimintaa on vahvistettu syksyn aikana palkkaamalla varhaiskasvatukseen kymmenes lähiesimies. Yhden henkilön lisääminen mahdollisti työmäärän

jakautumisen tasaisemmin esimiesten kesken. Tämä mahdollistaa myös, että laadullisten pedagogisten kehittämistehtävien, henkilöstön kohtaamiseen ja ohjaamiseen jää riittävästi aikaa. Perhepäivähoitajien tiimeille ja ohjaajille pystytään antamaan paremmin tukea ja ohjausta pedagogiikan toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty vuonna 2022 vastaamaan valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita mm. tuen lakimuutoksen osalta.

Alkuvuosi 2022 oli vielä koronapandemia aikaa, jolloin vaikutukset näkyivät vielä varhaiskasvatuksen järjestämisessä mm. lasten ja henkilöstön poissaoloina. Sijaiskulujen lisäksi pandemiasta aiheutui kuluja terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. Alkuvuodesta alkanut kriisitilanne Ukrainassa toi keväällä 2022 paineita varhaiskasvatukseen tarvittavien lasten varhaiskasvatuspaikkojen järjestämiseksi. Inflaation ja taloudellisten kulujen noustessa loppuvuotta kohden, tuli varhaiskasvatuksessa varautua myös sähkön riittämättömyyteen ja mahdollisiin sähkökatkoihin. Tämän vuoksi varhaiskasvatussyksiköihin tehtiin hankintoja, joilla voitaisiin turvata varhaiskasvatuksen järjestäminen myös varautumistilanteessa.

Talouden toteutuma

Vuoden 2022 osalta arvioidut varhaiskasvatuksen maksutuotot jäivät ennakoitua alhaisemmiksi osittain johtuen 1.8.2022 indeksitarkastuksen myötä muuttuneista asiakasmaksujen tuloarajoista. Maksutuottojen nähtiin jo loppuvuodesta jäävän talousarvion ennakoituja maksutuottoja pienemmiksi, mutta osavuosikatsauksen yhteydessä ei nähty tarpeelliseksi tehdä muutosta talousarvioon 2022 maksutuottojen osalta.

Palvelusetelikuluja nostivat mm 1.8.2022 alkaen voimaan tullut indeksitarkastus, joka muutti tuloarajoja sekä palvelusetelin perushintaa. Lisäksi tuen lakimuutoksen johdosta otettiin käyttöön palvelusetelin erityiskerros tehostetun tuen osalta. Palvelusetelikulujen kasvu oli nähtävissä jo osavuosikatsauksessa, mutta talousarviomuutosta ei kuitenkaan nähty tarpeelliseksi tehdä.

Henkilöstökulut ovat nousseet vuoden 2022 aikana merkittävästi, johtuen henkilöstölisäyksistä mukaan lukien esihenkilö, resurssilastenhoitajat sekä alueellinen varahenkilö. Lisäksi sijaiskustannuksista kasvoivat johtuen henkilöstön suurista poissaolomääristä. Sijaiskulut johtuivat osittain myös pandemiasta. Pandemiasta aiheutui kuluja myös terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. Pandemian seurauksena yksiköissä on nähty kasvavaa tarvetta työnohjaukselle, joka nähdään johtuvan pitkään jatkuneesta psyykkisestä ja fyysisestä kuormittumisesta.

Tuen lakiuudistuksen myötä on seurattu OKM:n / OPH:n rahoittamia hankkeita. Tällaisella rahoituksella on voitu mm. kohdentaa paremmin tukea palkkaamalla ryhmäkohtaisia covid-avustajia. Hankkeita on kohdistettu myös toiminnan kehittämiseen nykytrendien mukaisesti, kuten digiosaamiseen ja luontotoimintaan.

Toimintaa on kehitetty myös kehittämisryhmien ja lakisääteisten täydennyskoulutusten kautta. Kasvattajien poissaoloista huolimatta kasvattajat ovat pystyneet hyödyntämään koulutusmahdollisuuksia sekä kehittämään toimintaa varhaiskasvatuksen eri osa-alueilla. Koulutuksissa ja kokouskäytännöissä on pystytty hyödyntämään digialustoja tehokkaasti. Tämä on tehostanut ajankäyttöä ja vähentänyt matkakuluja. Myös esimiestoiminnan kehittämiseen on panostettu koulutus- ja kehittämisspäivillä.

Rehtoreiden katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilöt: Rehtorit Sanna Plit-Rehula, Hanna Rapatti, Anssi Vidman

Esi- ja perusopetuksen maakunnallinen arviointi

Kysely toteutettiin 24.1. – 7.2.2022. Vastaajaryhminä olivat esioppilaat, vuosiluokkien 1-2 oppilaat, vuosiluokkien 3-10 oppilaat, huoltajat ja esi- ja perusopetuksen henkilökunta.

Perinteisellä kouluarvosanalla mitattuna eri vastaajaryhmät antoivat Hollolan koulujen toiminnalle arvosanaksi 9- ja Hollolan esiopetuksen arvosanaksi 9+.

Hollolassa arviointikyselyyn vastasi 2 968 henkilöä, joista 213 oli opetushenkilöstöä, 513 huoltajaa ja 2 242 oppilasta.

Seudullisesti kyselyn vastausten perusteella uudeksi parantamisalueeksi valittiin oppilaiden tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus sekä siihen liittyvä yhteisten pelisääntöjen noudattaminen.

Kuntakohtaisessa tarkastelussa yksiköiden vastausten perusteella yhteiseksi kehittämiskohteeksi valikoitui lisäksi oppilaiden ja huoltajien osallisuuden lisääminen.

Talouden toteutuma

Palveluverkon muutos 1.8.2022 Hälvälän koulun osalta siirrettiin vuodella eteenpäin. Koulun toiminta lakkaa 1.8.2023, jolloin Hälvälän alueen oppilaat siirtyvät Tiilikankaan kouluun. Jatkossa perusopetusta järjestetään yhdeksässä yleisopetuksen yksikössä ja Kankaan erityiskoulussa.

Perusopetuksen henkilöstökuluihin on edelleen v. 2022 jatkunut sairauspoissaoloihin liittynyt suurempi sijaisten tarve. Kouluissa uutena ilmiönä näkyvät kouluun kiinnittymisen ongelmana ja lisääntyneinä koulupoissaoloina. Covid19 –hankerahoituksella vuodesta toimineet Veturi-ryhmät ovat vastanneet syrjäytymisen haasteeseen, joka näyttää jäävän pysyväksi ilmiöksi.

Perusopetus seuraa aktiivisesti OKM:n, OPH:n ja AVI:n avustuksia ja erityisavustuksia opetustoiminnan kehittämiseksi. Oman harkinnan mukaan osallistutaan toiminnan kehittämisen kannalta tärkeisiin ja olennaisiin hankkeisiin.

Laajasta palveluverkosta ja oppilasmäärien vähentymisestä johtuen etenkin pienillä kouluilla ryhmäkoko jää alle valiokunnan tekemän linjauksen joidenkin opetusryhmien osalta.

Uudet koulukuljetusohjeistukset tulivat voimaan 1.8.2022. Valiokunta päätti myös jatkaa harrastustoiminnan tukemiseen määräaikaista kuljetusavustusta, joka on voimassa lukuvuoden 2022 - 2023.

Vapaa-aikapäällikön katsaus vuoteen 2022

Vastuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Lassi Puodinketo

Vapaa-aikapalveluiden ytimessä on laaja kirjo erilaisia lakisääteisiä kuntalaisten hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseen tähtääviä palveluita. Hollolan kunnan vapaa-aikapalvelut tuottavat kootusti kunnan nuorisoi-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kirjastotoimen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, maahanmuuttopalvelut sekä kunnan palvelupiste Piipahluksen palvelukokonaisuudet.

Vapaa-aikapalveluiden vuosi 2022 oli vielä alkuvuodesta koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi rikkonainen. Suurin toimintaan ja sitä kautta talouteen vaikuttava asia oli uimahallin käyttäjämääriin vaikuttaneet rajoitukset. Koronarajoitusten poistuttua kesti pitkään, ennen kuin tilanteen voidaan sanoa normalisoituneen.

Toiminta- ja henkilöstömenojen suhteen ei vuoden aikana tapahtunut suurta heilahtelua. Henkilöstön eläköitymisestä, työvapaista ja pitkistä sairauspoissaoloista johtuen voidaan todeta, että etenkin nuorisoi- ja kulttuuripalveluilla kärsittiin välillä henkilöstövajeesta rekrytointiprosessien pitkittyessä.

Talouden toteutuma

Kokonaisuutena voidaan todeta, että vapaa-aikapalveluiden talous on toteutunut odotetulla tavalla. Uimahallin maksutuottojen pieneminen huomioitiin tilikauden aikana. Kulutoteuman jäädessä noin neljä prosenttiyksikköä alle sadan johtuu ensisijaisesti siitä, että nuorisopalveluiden ja kulttuuripalveluiden hankerahoitettujen tehtävien palkkakulut oli kokonaisuudessaan varattu vapaa-aikapalveluille. Nuorisopalvelut saavat vuosittain aluehallintovirastolta rahoitusta etsivään nuorisotyöhön (v. 2022, 90 000 €) ja nuorten työpajatoimintaan (v. 2022, 40 000 €)

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Selonteossa käydään läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet. Jos kunnan sisäisessä valvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä selkoa ja esitys tai toimenpiteet niiden korjaamisesta.

Selonteko on jaettu seuraaviin osa-alueisiin, joista tulee kaikista kuvata ko. toimialan tilanne.

I Kuvaus säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta

Selonteossa saattaa olla aiheellista arvioida sisäisen valvonnan toimivuutta tilanteessa, silloin, kun lakisäätteisten tehtävien tai niihin liittyvien tehtävien noudattamisessa/toteuttamisessa on havaittu puutteita ja jos toimielimen tai viranhaltijan toimintaan on tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitus, korvausvaatimus, syytteesen asettaminen tai muu oikeusseuraamus.

Tilinpäätös kauden aikana säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei ole havaittu puutteita.

II Kuvaus tavoitteiden toteutumisesta, varojen käytön valvonnasta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyydestä ja luotettavuudesta

Silloin kun tavoitteen asettamisessa tai määrärahan budjetoinnissa on tapahtunut olennainen virhe tai tulosvastuuta ei ole noudatettu tai toimivalta varojen käytössä on toistuvasti ylitetty, voi olla syytä tuoda esiin tässä kohdassa korjausehdotuksineen.

Budjetoinnissa ei ole tapahtunut virhettä tai toimivalta olisi ylitetty varojen käytössä.

III Kuvaus riskienhallinnan järjestämisestä

Riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan selonteossa esimerkiksi seuraavin perustein:

- Onko riskienkartoitus kunnassa/toimialalla ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti?
- Onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi ja onko siihen riittävä asiantuntemus?
- Onko onnistuttu toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa? Kuvataan sanallisesti miten riskikartoitus ja –hallintasuunnitelmat on tehty vuoden 2022 aikana

Riskienkartoitus on toimialalla ajan tasalla ja kattavuus vastaa kunnan toimintamallia. Riskien hallinta ja seuranta on osa hyvinvointipalveluiden johtoryhmän työtä. Riskien hallinta ja –kartoitusta suunnitelmaa tehdään osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.

IV Kuvaus omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta

Kun omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa on toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen on tässä kohdassa hyvä pohtia miten sisäinen valvonta on toiminut/missä on ollut puutteita (esim. hankintamenettely tms.)

Ei havaittuja puutteita tilikauden aikana.

V Kuvaus sopimustoiminnasta

Kun sopimuksella on ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole ennakoitu, on arvioitava tässä miten sisäinen valvonta on toiminut ja mitä puutteita on todettu. Selonteossa on myös syytä arvioida onko sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta kunnassa ajantasaista ja kattavasti vastuutettu.

Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta on ajanmukaista ja kattavasti vastuutettu.

Valtuustotason toiminnalliset tavoitteet

Tekemisen Hollola

Strategian tavoite

Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Jatketaan lasten ja nuorten harrastamistakuun kehittämistyötä ja toteuttamista - harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Harrastustoiminta toteutuu kaikilla kouluilla. Yhteistyösopimusten määrä. Tavoitetaso: 20 Lähtötaso: 17	Vapaa-aikapäällikkö	Yhteistyösopimusten määrä: 14
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Vastikkeellisena jaettavien toiminta- ja tapahtumaavustusten määrä hollolalaisille yhteisöille. Tavoitetaso: >119 000 euroa. Lähtötaso: 119 000 Eri käyttäjien varaamien vuorojen määrä. Tavoitetaso: >12 500 kertaa/vuosi Lähtötaso 12 500 kertaa/vuosi	Vapaa-aikapäällikkö	Avustuksia jaettu: 116 250 €, Varattujen vuorojen määrä: 10 280
Jatkamme yhteistyötä ja alueellisen hyvinvointityön kehittämistä olemassa olevissa yhteistyörakenteissa, (Seudullisen sivistyspalveluiden kehittämisverkosto, LAPE-yhteistyöryhmä, perhekeskusjohtotiimi ym.) - kilpailuasetelman vahvistaminen suhteessa muihin alueisiin.	Hollola on edustettuna kaikissa eri yhteistyöryhmissä. Tavoitetaso: toteutuu Lähtötaso: toteutuu	HYVA- johtoryhmä	Toteutunut suunnitelman mukaisesti. Tarvittavia henkilöstövaihdoksia ryhmissä tehty.

Työn Hollola

Strategian tavoite

Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle.

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Palvelusetelin käytön kehittäminen osana kunnan varhaiskasvatuspalveluita.	Käytettyjen palvelusetelien lukumäärä > 80. Tavoitetaso: > 80 Lähtötaso: 72	Varhaiskasvatuspäällikkö	98 kpl
Työpaja Osuman toiminnan kehittäminen	Asiakkaita aktiivitoimenpiteessä Lähtötaso: 69 Tavoitetaso: 75	Vapaa-aikapäällikkö	Asiakkaita aktiivitoimenpiteessä: 61 (alle 29-v.) 13 (>30-v.)

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite

Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Hyvinvointiyhteistyön kehittäminen hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Perhekeskus osana sotekeskusta. Palvelumuotoja kehitetään vastaamaan paremmin asiakkaan palvelutarpeita.	Hollolan perhekeskusoppaan luominen. Tavoitetaso: Hollolan perhekeskusoppaan luominen. Lähtötaso: Hollolan perhekeskusopasta ei ole.	HYVA- johtoryhmä	Palvelukartta ja perhekeskusopas valmistunut ja lanseeraus kuntatoimijoille toteutettu.
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen osaksi palvelurakennetta/palvelumuotoa	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät. (Toiminta alkanut 18.6.2020) Tavoitetaso: 215 000 Lähtötaso: kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 (v.2019)	Vapaa-aikapäällikkö	Kirjasto kokonaan: 162 505 kirjastokahvila: 42 735 kirjaston palvelupisteet:15 435 Piipahlus: 9 576 Tapahtumatori: 10 054
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitetaso: >5/vuosi Lähtötaso: 4/v	HYVA-johtoryhmä	Muistamo-hankkeen foorumit: 2 kpl (yhteistyö Lahden aluemuseon kanssa) 2 kpl HSM-seurayhteistyöiltä 1 kpl liikuntaseuroille kohdennettu yhdistysilta
Tarjoamme lasten ja nuorten kehitystä tukevat oikea-aikaiset palvelut.	Prosessit kuvattu ja toimintamallit päivitetty. Tavoitetaso: Kaikki toimintamallit on kuvattu ja kirjattu. Lähtötaso: Osa toimintamalleista on kirjattu.	HYVA - johtoryhmä	Prosessien kuvaus ja toimintamallien päivitys käynnissä perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. 60% valmiina.

Vastualueiden käyttösuunnitelmatason toiminnalliset tavoitteet

Tekemisen Hollola

Strategian tavoite

Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Harrastustoimintaa mahdollistetaan jokaisella koululla.	Toiminnan määrä viikossa. Tavoitetaso 80 h/vko Lähtötaso: 66 h/vko	Vapaa-aikapääällikkö	Toteutuu kaikilla kouluilla. Yhteensä 66 h/vko.
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja - matalankynnyksen palvelut, asukkaista ja ilmiöistä lähtevä ryhmätoiminta.	Suunniteltujen tapahtumien ja kuntalaistoiminnan määrä Tavoitetaso: tapahtumia >100/vuosi Lähtötaso: 100/vuosi (lähtötaso v.2019, "normaalivuosi") Osallistujamäärä tapahtumissa Tavoitetaso: >10 000 hlö. Lähtötaso: >8 000 hlö. (lähtötaso v.2019)	Vapaa-aikapääällikkö ja varhaiskasvatuspääällikkö	Tapahtumia: 55 Osallistujia tapahtumissa: 8000 Avoin leikkitoiminta 5x/vko
Jatkamme yhteistyötä ja alueellisen hyvinvointityön kehittämistä olemassa olevissa yhteistyörakenteissa, (Seudullisen sivistyspalveluiden kehittämisverkosto, LAPE-yhteistyöryhmä, perhekeskusjohtotiimi ym.) - kilpailuasetelman vahvistaminen suhteessa muihin alueisiin.	Hollola on edustettuna kaikissa eri yhteistyöryhmissä. Tavoitetaso: Osallistetaan henkilöstö laajemmin työryhmäedustuksissa. Lähtötaso: 28 työryhmää. (Listaus seudullisista kehittämis- ja yhteistyöryhmistä).	HYVA-johtoryhmä	Toteutunut suunnitelman mukaisesti. Tarvittavia henkilöstövaihdoksia ryhmissä tehty.

Työn Hollola

Strategian tavoite

Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle.

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Hollolassa toimivat yksityiset päiväkotiyrittäjät/palvelutuottajat ovat palvelusetelin piirissä.	Paikallisten mukana olevien yksityisten päiväkotien määrä. Tavoitetaso 100% Lähtötaso 100%	Varhaiskasvatus päällikkö	Toteuma 100%
Työpaja Osuman toiminnan kehittäminen	Asiakkaita tukityöllistetty palvelualueelle Lähtötaso: 13 Tavoitetaso: 18	Vapaa-aikapäällikkö	Asiakkaita tukityöllistetty palvelualueelle: 31

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite

Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Hyödynnämme ulkopuolista hankerahoitusta kehittämisessä ja aikaansaamme niillä pysyviä rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia.	Tavoitetaso: Lähtötaso toteutuu. Lähtötaso: Palvelualueella on käynnissä, sekä omia että seudullisia, toiminnan ja palveluiden kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaisia hankkeita.	HYVA-johtoryhmä	Palvelualueella on käynnissä sekä omia että seudullisia kehittämishankkeita. Hollola mukana 7 seudullisessa hankkeessa ja omia hankkeita on käynnissä esi- ja PO 8, VAKA 1, VAP 9 (sis. Etsivä nuorisotyö ja Osuman toiminta)
Kehitämme perhekeskustoimintaa osana SOTE-keskusta.	Hollolan perhekeskusopas on luotu ja palvelukartta lanseerattu kuntalaisille ja henkilöstölle palveluohjauksen tueksi.	HYVA-johtoryhmä	Palvelukartta ja perhekeskusopas valmistunut ja lanseeraus kuntatoimijoille toteutettu.
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen osaksi palvelurakennetta/palvelum uotoa	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät palveluittain (asiointipiste, kirjaston palvelupiste, tapahtumatori), toiminta alkanut 18.6.2020. Tavoitetaso: 215 000 Lähtötaso: kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 (v.2019)	Vapaa-aikapääällikkö	Kirjasto kävijämäärä kokonaisuudessaan: 162 505 kirjastokahvila: 42 735 kirjaston palvelupisteet: 20 821 Piipahlus: 9 576 Tapahtumatori:10 054

Riskien hallinta

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä, eri yksityiskohdissa)	Todennäköisyys (1-3)	Riskin merkittävyys (1-3)	Hallintatoimenpiteet	Tavoite/ toteutus- aikataulu	Vastuuhenkilö	Toteuma 31.12.2022
Kiinteistöt ja rakennukset	Turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö (rakennukset, piha-alueet)	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Suunnittelu, rakentaminen/varustaminen, valvonta/ylläpito, raportointijärjestelmät, kuntokartoitukset, toimenpiteet ongelmien johdosta. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelmat työryhmien työ.	jatkuva	Suunnittelijat, käyttäjät, ylläpitäjät, valvojat, työryhmiin nimetyt	2 Hallinnon tilojen korjaustoimenpiteet. Satulinnan päiväkodin vesivahinko on korjattu. Valtuuston päätös uimahallin peruskorjauksesta 14.11.2022. Soramäen päiväkodin lattiapintojen vaihtaminen.
Henkilöriskit	Sisäilmaongelmat, tapaturmat, tuottamukselliset teot, jaksaminen, sitoutuminen/asenne, osaavan työvoiman saantahaaste	2= todennäköinen	2= riski on suuri	Valvonta/seuranta, asioihin ajoissa puuttuminen, koulutus/perehdytys, tiedonkulun kehittäminen, yms. Toimialan riskienhallinta- ja turvallisuussuunnitelma-työryhmien työ. Aktiivinen rekrytointi.	jatkuvaa, vuosittain eri painotuksia	Koko henkilöstö sekä osin vastuuesimiehistö, työryhmiin nimetyt	3 - Perusopetuksessa korona-aika on tuonut haasteen henkilöstön jaksamiseen. Sijaisia on ollut vaikea saada varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksessa. Erityisluokanopettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on ollut heikkoa myös rekrytointilanteissa. Palveluissa kiinnipitotilanteet kuormittavat.

1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri

Kiinteistöihin liittyy tällä hetkellä akuuteimmat ja isoimmat riskit, jotka koskettavat laajasti sivistystoimen palveluiden tuottaja- ja käyttäjätahoja monesta eri näkövinkkelistä: sisäilmaongelmat (henkilöstö, lapset), mahdolliset toiminnan keskeytykset/siirtämisen aiheuttamat ongelmat, ylläpito-ongelmat, taloudelliset riskit, yms. Esiin nousseita riskejä, ongelmia ja niihin ratkaisuja etsitään yhdessä eri toimialojen edustajien kesken (tekninen, sivistys, ympäristöterveydenhuolto, työsuojelu, jne.).

Pavelualueen henkilöriskit liittyvät asiakkaisiin (toimintaympäristön turvallisuus/lapset, nuoret, huoltajat) sekä toisaalta koko henkilöstöön (tapaturmat, sairastuneisuus, jaksaminen, osaaminen, motivoituneisuus ja muutosvalmius). Strategisen suunnittelun, johtamisen, resursoinnin sekä sisäisen valvonnan merkitys korostuvat jatkossa.

Monet em. riskit tunnistettavissa ja ehkäistävissä, mutta miten tunnistaa oman sektorin perustoimintaan liittyvän vaikuttavuuden ja siinä onnistumisen?

Painopisteet v. 2022

- toimintaympäristön terveellisyys ja turvallisuus
- varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen hallinta
- henkilöstötarpeen arvioinnissa onnistuminen
- kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

VARHAISKASVATUSPALVELUT	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Toteuma 2022
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 431	1 497	1 430
joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	588	540	561
joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	40	44	27
joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	163	170	166
- palvelusetelillä	89	90	98
- yksityisen hoidon tuella	74	80	68
joista esiopetuksessa,	267	245	244
joista esiopetuksen lisäksi päivähoitossa	210	190	196
Kotihoidon tuki			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	207	203	235
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	271	273	290
Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	3 726	4 800	3 817
YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Toteuma 2022
Perusopetus			
Lapsia perusopetuksessa	2 516	2 550	2 492
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	206	200	191
MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Toteuma 2022
Wellamo-opisto, opetustunteja	9 139	10 498	10 114
VAPAA-AIKAPALVELUT	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Toteuma 2022
Kirjastopalvelut			
Lainausten määrä	279 977	255 000	281 469
Kävijöiden määrä	199 061	215 000	162 505
Kirjastojen aukioloaika eriteltynä 2021 alkaen:			
- omatoimiaika (tuntia/vko)	132	132	132
- kirjastoauto (tuntia/v/keskimäärin), 60 pysäkkiä	906	850	909
- palveluaika (tuntia/vko)	76	76	76
Nuorisopalvelut			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)/lkm	6 550	6 410	ei julkastu
Liikuntapalvelut			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	38 000	140 000	61 500
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	150	200	185

Käyttötalouden toteumat

Tulosyksikkö	Kustannuslaji	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tot. 2022 01 - 12	Määrärahaa jäljellä	Tot %	TP 2021
Sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualue yhteensä	Myyntituotot	-2 184 200	-2 502 304	318 104	114,6	-2 035 560
	Maksutuotot	-1 579 800	-1 364 466	-215 334	86,4	-1 378 566
	Tuet ja avustukset	-335 000	-670 534	335 534	200,2	-681 414
	Vuokratuotot	-75 500	-97 106	21 606	128,6	-55 426
	Muut toimintatuotot	-16 500	-14 041	-2 459	85,1	-32 373
	Toimintatuotot	-4 191 000	-4 648 451	457 451	110,9	-4 183 339
	Henkilöstökulut	26 155 300	26 470 374	-315 074	101,2	24 879 124
	Palvelujen ostot	12 966 300	13 634 778	-668 478	105,2	12 811 012
	Aineet, tarvikkeet j	1 163 400	1 064 264	99 136	91,5	972 363
	Avustukset	1 829 300	1 566 294	263 006	85,6	1 502 238
Muut toimintakulut	10 602 600	10 570 620	31 980	99,7	10 406 054	
Toimintakulut	52 716 900	53 306 330	-589 430	101,1	50 570 791	
TOIMINTAKATE	48 525 900	48 657 879	-131 979	100,3	46 387 452	
Sivistystoimen hallinto	Myyntituotot		-479	0	—	-2 791
	Maksutuotot	-30 000	-7 660	-22 340	25,5	-8 140
	Tuet ja avustukset	-320 000	-607 718	287 718	189,9	-615 063
	Vuokratuotot	-6 000	-6 062	62	101,0	-3 227
	Muut toimintatuotot		-126	0	—	-1 005
	Toimintatuotot	-356 000	-622 045	266 045	174,7	-630 227
	Henkilöstökulut	706 600	1 075 430	-368 830	152,2	977 939
	Palvelujen ostot	275 000	315 159	-40 159	114,6	407 571
	Aineet, tarvikkeet j	59 000	40 262	18 738	68,2	47 161
	Avustukset	126 300	120 919	5 381	95,7	126 623
Muut toimintakulut	144 400	201 839	-57 439	139,8	178 406	
Toimintakulut	1 311 300	1 753 610	-442 310	133,7	1 737 700	
TOIMINTAKATE	955 300	1 131 565	-176 265	118,5	1 107 473	
Varhaiskasvatuspalvelut	Myyntituotot	-160 000	-259 414	99 414	162,1	-185 693
	Maksutuotot	-988 300	-831 561	-156 739	84,1	-992 664
	Vuokratuotot		-288	0	—	-685
	Muut toimintatuotot					-41
	Toimintatuotot	-1 148 300	-1 091 263	-57 037	95,0	-1 179 083
	Henkilöstökulut	9 511 500	9 612 904	-101 404	101,1	8 484 417
	Palvelujen ostot	3 067 300	3 154 795	-87 495	102,9	2 828 892
	Aineet, tarvikkeet j	114 800	107 106	7 694	93,3	113 621
	Avustukset	1 554 000	1 304 126	249 874	83,9	1 239 114
	Muut toimintakulut	2 077 100	2 139 838	-62 738	103,0	2 123 064
Toimintakulut	16 324 700	16 318 768	5 932	100,0	14 789 107	
TOIMINTAKATE	15 176 400	15 227 505	-51 105	100,3	13 610 024	
Perusopetuspalvelut	Myyntituotot	-1 875 200	-2 052 621	177 421	109,5	-1 729 943
	Maksutuotot	-120 000	-161 660	41 660	134,7	-140 590
	Tuet ja avustukset	-15 000	-18 685	3 685	124,6	-16 576
	Vuokratuotot	-26 000	-36 206	10 206	139,3	-27 987
	Muut toimintatuotot	-4 500	-1 019	-3 481	22,6	-19 533
	Toimintatuotot	-2 040 700	-2 270 191	229 491	111,2	-1 934 629
	Henkilöstökulut	14 406 800	14 480 229	-73 429	100,5	14 226 424
	Palvelujen ostot	9 061 200	9 581 047	-519 847	105,7	9 073 881
	Aineet, tarvikkeet j	726 500	657 009	69 491	90,4	579 451
	Muut toimintakulut	6 320 000	6 160 780	159 220	97,5	6 032 556
Toimintakulut	30 514 500	30 879 064	-364 564	101,2	29 912 313	
TOIMINTAKATE	28 473 800	28 608 874	-135 074	100,5	27 977 684	
Vapaa-aikapalvelut	Myyntituotot	-149 000	-189 790	40 790	127,4	-117 132
	Maksutuotot	-441 500	-363 585	-77 915	82,4	-237 172
	Tuet ja avustukset		-44 131	0	—	-49 775
	Vuokratuotot	-43 500	-54 550	11 050	125,4	-23 528
	Muut toimintatuotot	-12 000	-12 896	896	107,5	-11 794
	Toimintatuotot	-646 000	-664 953	18 953	102,9	-439 400
	Henkilöstökulut	1 530 400	1 301 811	228 589	85,1	1 190 344
	Palvelujen ostot	562 800	583 778	-20 978	103,7	500 669
	Aineet, tarvikkeet j	263 100	259 887	3 214	98,8	232 131
	Avustukset	149 000	141 250	7 750	94,8	136 500
Muut toimintakulut	2 061 100	2 068 162	-7 062	100,3	2 072 027	
Toimintakulut	4 566 400	4 354 888	211 512	95,4	4 131 671	
TOIMINTAKATE	3 920 400	3 689 936	230 464	94,1	3 692 271	

Investoinnit

Irtaimistobudjetti 50 000 €

Toteuma 21 971 € (Hämeenkosken kirjaston kalusteet)

Toteuma 14 678 € (Pyhäniemen pk:n sänkykaapit)

Käyttämättä 13 351 €

Irtaimistobudjetin nimeä on muutettu Hyvinvoinnin palvelualueen irtaimistoksi.

Osallistava budjetointi

Kuntalaisten kuulemiseen perustuvien määrärahojen käyttö

- osallistuvan budjetoinnin kautta päätettävät avustukset, palvelut ja hankinnat

Valtuustosimulaattoriprojekti on Hollolan nuorisovaltuuston toimi, jolla osallistetaan ja ohjataan nuoria osallistumaan päätöksenteon prosesseihin. Vuoropuhelu päätöksentekijöiden ja nuorten välillä on tärkeää, koska nuorten ikäluokat ovat aliedustettuina myös hollolalaisessa päätöksenteossa.

Kuntaorganisaation toiminta ja päätöksenteon kulku edustuksellisen demokratian keinoin on varsin kaukainen konsepti nuorille. Tämän projektin päämääränä on tutustuttaa ja innostaa nuoria olemassa olevan demokratian saloihin ja parantaa kommunikaatiota nuorten ja päättäjien välillä.

Valtuustosimulaattoriprojekti on tarkoitus toteuttaa vuonna 2022 elokuun ja joulukuun välisenä aikana. Projektin toteuttamisesta vastaa nuorisovaltuusto yhdessä vapaa-aikapäällikön kanssa.

Tarkoituksena on luoda VSP:sta konsepti, joka on tarvittaessa monistettavissa kaikkiin Suomen kuntiin. Eurooppalaisen nuoriso-ohjelman tavoitteissa on tukea nuorten osallisuutta päätöksentekoon ennen kaikkea paikallisesti, mutta myös eurooppalaisella tasolla niin, että tukea vaikuttamisen ja osallisuuden mahdollisuudesta ja tasavertaisesta kansalaisuudesta toteutuu. Projektin toteuttamisen myötä hollolalaiset nuoret saavat vahvan osallisuuden kokemuksen ja tunteen tasavertaisuudesta päätöksentekokoneistossa. Vastuutaho vapaa-aikapalvelut.

OSALLISTAVAN BUDJETOINNIN TOTEUMAN ARVIOINTI 31.12.2022

Nuorisovaltuuston suunnittelema valtuustosimulaattori-projekti saatiin vuosien lykkäysten jälkeen toteutettua syksyn 2022 aikana. Valtuustosimulaattoriin osallistui 35 15 – 20 vuotiasta hollolalaisnuorta. Seitsemän workshopin aikana nuoret työskentelivät yhdessä nuorisovaltuuston johdolla, tapasivat kunnan johtavat viranhaltijat sekä saivat tutorointia eri puolueiden valtuustoryhmistä valituilta valtuutetuilta. Simulaatio-osuudessa joulukuussa 2022 nuoret valitsivat eteenpäin vietäväksi aloitteet joukkoliikenteen kehittämisestä Hollolassa. Nuorisovaltuuston suunnitelmana on jalostaa valtuustosimulaattori tulevinä vuosina kevyemmäksi malliksi, jolla on helppo ja vaivaton kerätä etenkin nuorten kuntalaisten ajatuksia ja aloitteita kootusti.

Ilmasto- ja ympäristötoimenpiteet

Palvelualueella on käynnistetty Monta luontoa -opinpolun suunnittelu. Suunnittelutyötä on toteutettu monialaisessa yhteistyössä ja sitä varten on perustettu erillinen työryhmä, joka raportoi kehittämistoiminnan etenemisestä hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmälle.

Lajittelumahdollisuuksia toimintayksiköissä on alettu kehittää yhteistyössä elinvoiman ja tilapalveluiden kanssa.

Olemme tutustuneet Tilapalveluiden indikaatitietoihin Tilapalveluiden toimitusjohtajan johdolla, jonka pohjalta yksiköissä on pohdittu kehittämistoimia sähkön ja vedenkulutuksen käytön tehostamiseen. Vallitsevasta maailmantilanteesta johtuen olemme koonneet myös muita energiansäästövinkkejä/-mahdollisuuksia palvelualueella.

Hyvinvoinnin palvelualue on aktiivinen toimija kunnan ilmastotyöryhmässä. Ilmastotyöryhmä koordinoi, suunnittelee ja ideoi kunnan HINKU- ja KETS-työtä.

HINKU-verkosto. Tavoitteena 80% päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Mukana olevat kunnat pyrkivät vähentämään ilmastopäästöjään muun muassa lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Kunnat kannustavat myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin.

KETS-energiatehokkuussopimus. Tavoitteena tehostaa energiankäyttöä, koska vastuullinen ja tehokas energiankäyttö vähentää ilmastomuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä ja säästää kustannuksia sekä lisää toiminnan kannattavuutta.

Osallistumme myös osana Hollolan kunnan organisaatiota PIKU - Pienten kuntien ilmastotyö uuteen vauhtiin -hankkeeseen.

Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Tilinpäätöksen aikaan (tilanne 31.12.2022) Hollola on mukana kaikkiaan seitsemässä (7) seudullisessa kehittämishankkeessa, joiden yhteenlaskettu ulkopuolinen rahoitus on 867 558 euroa.

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Monta luontoa -opinpolku
Kuvaus	Ilmastoposiitivinen oppimiskokonaisuus, joka integroituu osaksi muuta kasvatusta/opetusta. Opintokokonaisuus kulkee lapsen ja nuoren matkassa varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun. Opinpolun tavoitteena on synnyttää keskustelua ja vuorovaikutusta kestävän kehityksen teemoihin liittyen, lisätä lasten ja nuorten ympäristötietoisuutta, vahvistaa omaa toimijuutta ympäristön hyväksi ja vahvistaa lasten suhdetta omaan lähiympäristöön sekä luontosuhdetta yl. Opinpolun vaikutus: Vastuulliset ja ilmastotietoiset lapset/nuoret ja tulevaisuuden kuntalaiset.
Tavoiteaikataulu	Suunnittelu- ja kehittäminen 2022. Käyttöönotto lv. 2022-2023 aikana.
Vastuutaho	Erillinen nimetty työryhmä, joka vastaa suunnittelusta ja toteutuksesta HYVA johtoryhmälle.

Toteuma 31.12.2022	<p>Varhaiskasvatuksessa monta luontoa-opinpolun jalkauttamisen yksiköihin siirtyi keväälle 2023.</p> <p>Perusopetuksessa toteutuksen suunnittelu jatkuu yhteistyössä Salpausselkä Geopark työryhmän kanssa. Jalkauttamissuunnitelma on suunniteltu laadittavaksi ympäristökasvattajan erikoisammattitutkinnon opinnäytetyönä.</p>
--------------------	---

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Kierrätyksen ja lajittelun tehostaminen
Kuvaus	Lajittelumahdollisuuksien lisääminen toimintayksiköissä, lajittelu osaksi kasvatustyötä.
Tavoiteaikataulu	2022-2023
Vastuutaho	Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla yhteistyössä elinvoiman ja tilapalveluiden kanssa.
Toteuma 31.12.2022	Yksiköissä lajittelua tehostettu mahdollisuuksien mukaan. Lapsia ja nuoria ohjataan aktiivisesti lajittelemaan oikein.

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Säästöä sähkön ja vedenkulutukseen
Kuvaus	Tilapalveluiden indikaattoritietoa ja järjestelmiä hyödyntäen pyritään löytämään ratkaisut sähkön ja vedenkulutuksen käytön tehostamiseen toimintayksiköissä.
Tavoiteaikataulu	2022
Vastuutaho	Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla yhdessä tilapalveluiden kanssa.
Toteuma 31.12.2022	<p>Huolehdittu, että valot sammutettuna tiloissa, joissa ei oleskella. Lisäksi on vähennetty valaistuksen käyttöä ja hyödynnetty päivänvaloa enemmän. Kiinnitetty huomioita koneiden ja laitteiden taloudelliseen käyttöön: pestään vain täysiä pyykki- ja astianpesukoneellisia sekä hyödynnetään käytössä ekologisia ohjelmia, valmiustilan sijaan näytöt, tietokoneet, monitoimilaitteet sammutetaan yöksi, laturit otetaan pois seinästä. Varhaiskasvatuksessa aikuisten valvontaa käsienpesutilanteissa lisätty vedenkulutuksen hillitsemiseksi. Hallinnossa etätyön lisääntymisen myötä tulostaminen vähentynyt - löydetty keinoja toimia paperittomasti. Kaikissa palvelualueen koneissa 2-puoleinen tulostus automaattiasetuksena.</p> <p>Tilapalvelut ovat lisänneet LED valaistusta toimintayksiköissä, viilentänyt sisäilman sisään puhallusta 2 asteella sekä siirtänyt ilmanvaihdon</p>

	jaksokäyttöön. Lisäksi tilapalvelut ovat toteuttaneet muutamassa yksikössä energiatehokkuushankkeita (teknisiä toimenpiteitä). Tavallisia hanoja korvattu mahdollisuuksien mukaan automaattihanoilla.
--	---

Vastuualue	Hyvinvoinnin palvelualue
Toimenpide	Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö hyvinvointiverkostona
Kuvaus	Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esim. alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä ja chat-palvelut).
Tavoiteaikataulu	2022-2025
Vastuutaho	Hyvinvointijohtaja, HYVA hallintopäällikkö
Toteuma 31.12.2022	Yhteistyötä toteutetaan yhteistyösopimuksen mukaisesti. Olemme osana verkostoa mukana mm. Kuntaliiton rahoittamassa verkostoperuskouluhankkeessa, jossa kehittämisen keskiössä ovat koulutuspalveluiden saatavuus ja saavutettavuus, toimijoiden välinen yhteistyö ja perusopetuksen kestävät rakenteet.